

Polikliniek Neurologie

Behandeling met dexamethason bij een hersentumor

Inleiding

Bij de behandeling van een hersentumor wordt soms het medicijn dexamethason voorgeschreven. Deze folder geeft u meer informatie over dexamethason, zoals bijwerkingen en hoe u het medicijn het beste kunt gebruiken. Dexamethason bestaat in tabletten of capsules.

Waarom krijgt u dexamethason?

Dexamethason kan om verschillende redenen worden gegeven:

- Als u klachten heeft van een zwelling in de hersenen rond de tumor. Klachten die veroorzaakt kunnen worden door een hersentumor zijn afhankelijk van de plaats van de tumor. Sommige mensen hebben last van krachtsverlies in één lichaamshelft, geheugenproblemen, of moeite met spreken of het vinden van woorden. Ook kan het zicht verminderen. Deze klachten kunnen toenemen als er zwelling in de hersenen komt. Een zwelling in de hersenen wordt ook wel hersenoedeem genoemd.
- Als er sprake is van hersenoedeem dat is aangetoond op een MRI- of CT-scan. Misselijkheid en hoofdpijn kunnen ook een teken zijn dat er oedeem in de hersenen is.

U kunt dexamethason op verschillende momenten voorgeschreven krijgen:

- Voor en na een hersenoperatie of hersenbiopsie.

Na een hersenoperatie (waarbij een tumor wordt verwijderd) of bij een hersenbiopsie (waarbij een klein stukje hersenweefsel wordt weggenomen) kan er zwelling in de hersenen ontstaan. Deze zwelling wordt verminderd door het gebruik van dexamethason. U start met dexamethason een dag voor de operatie. De dosering wordt afgebouwd als de zwelling is afgenomen.

- Tijdens de radiotherapie

Behandeling met radiotherapie kan ook hersenoedeem veroorzaken. Dexamethason kan worden voorgeschreven tijdens of na de bestralingsbehandeling.

De werking van dexamethason

Als u dexamethason krijgt voorgeschreven door uw arts, zal de hoeveelheid zwelling rondom de hersentumor afnemen. Hierdoor nemen meestal ook de klachten af. Als de zwelling vermindert of verdwijnt zal de hoeveelheid dexamethason die u nodig heeft minder worden.

Dexamethason is een synthetisch corticosteroid. Corticosteroiden zijn natuurlijke hormonen die in ons lichaam in kleine hoeveelheden geproduceerd worden door de bijniere. Zij hebben onder andere een ontstekingsremmende werking. Het lichaam produceert zelf te weinig van dit hormoon om extra zwelling in de hersenen te verminderen.

Wat moet u weten voordat u dexamethason gaat gebruiken?

Bij zwangerschap of kinderwens

Het is niet verstandig om zwanger te worden als u dexamethason gebruikt. Dexamethason kan de groei van het ongeboren kind nadelig beïnvloeden. Bespreek het gebruik van anticonceptie met uw arts. Als u een kinderwens heeft, bespreek dan met uw arts welke mogelijkheden er zijn.

Epilepsie

Vaak gebruiken patiënten die een hersentumor hebben ook medicijnen tegen epilepsie. Deze medicijnen kunnen samen met dexamethason gebruikt worden. Soms is het nodig dat de dosering van uw anti-epileptica aangepast wordt. Uw behandelend neuroloog zal dit controleren.

Meer kans op infecties

Vermijdt direct contact met mensen die een besmettelijke ziekte hebben. Door het medicijn en uw ziekte bent u mogelijk eerder vatbaar voor infecties en wordt u sneller ziek.

Welke bijwerkingen kunnen optreden?

Uw arts kan de bijwerkingen van dexamethason met u bespreken. Dexamethason heeft vooral bijwerkingen bij langdurig gebruik of een hoge dosering. De bijwerkingen verschillen per persoon. Na het stoppen of bij verlaging van het gebruik van dexamethason nemen de bijwerkingen af.

Veel voorkomende bijwerkingen zijn:

- Meer eetlust en toename van gewicht

Dexamethason verbetert de eetlust waardoor uw gewicht kan toenemen. Het is belangrijk gezond te eten. Informatie over gezonde voeding bij kanker is te verkrijgen bij het KWF.

- Stemningsveranderingen

Dexamethason vermindert vermoeidheid en zorgt er vaak voor dat u zich beter gaat voelen. Maar het kan ook uw stemming veranderen. Zo kunt u prikkelbaar, rusteloos, angstig of agressief worden, maar ook neerslachtig of depressief.

- Irritatie van maagslijmvlies

U kunt last krijgen van brandend maagzuur. We adviseren u dexamethason voor of tijdens de maaltijd in te nemen en melkproducten te drinken. Hierdoor verminderen deze klachten. Als u last van uw maag krijgt kunt u een maagbeschermer krijgen. Vraag dit aan de arts hoewel het meestal standaard wordt voorgeschreven.

- Verandering van het suikergehalte in het bloed

Deze verandering kunt u opmerken doordat u meer dorst krijgt en vaker moet plassen. Bespreekt u dit dan met uw arts. Het gebruik van dexamethason kan leiden tot suikerziekte (diabetes mellitus type 2). Soms kan het aanpassen van uw eetpatroon voldoende zijn, soms is aanvullende medicatie nodig.

- Verandering van bloedsuikerspiegels bij diabetespatiënten

Heeft u diabetes, dan zult uw bloedsuiker regelmatig moeten laten controleren als u dexamethason krijgt voorgeschreven. Vaak is aanpassing van medicijnen noodzakelijk.

- Vasthouden van vocht

Door het gebruik van dexamethason kunt u vocht gaan vasthouden in uw onderbenen. Het helpt om uw benen hoog te leggen en steunkousen te dragen. U kunt steunkousen aanvragen bij uw huisarts.

- Zwakte in de spieren van bovenarmen en bovenbenen

Bij langdurig gebruik van dexamethason kan de kracht in de spieren afnemen. Een fysiotherapeut kan u hierin ondersteunen. De arts kan u hiervoor een verwijzing geven.

- Verandering van de menstruele cyclus

Uw menstruatiecyclus kan onregelmatig worden.

- Slecht genezende wonden en meer kans op infecties met bacteriën, virussen of schimmels

Dexamethason gaat ontstekingsverschijnselen, zoals roodheid en zwelling, tegen. Hierdoor herkent u een wondje minder snel. De huid wordt dunner en is daardoor kwetsbaarder.

- Veranderingen van uiterlijk aan de huid

Wanneer u dexamethason lang moet gebruiken kan uw gezicht gaan opzetten. Ook kan uw huid veranderen en dunner worden. Dit kan littekens, striae, jeuk, en blauwe plekken geven.

- Problemen met slapen

Wanneer u door het gebruik van dexamethason problemen heeft met in- of doorslapen, dan adviseren wij u de dexamethason 's morgens of in de namiddag in te nemen.

Aanvullende informatie over mogelijke bijwerkingen vindt u in de bijsluiters of informeer bij uw apotheker, arts of oncologieverpleegkundige.

Dosering van dexamethason

Dexamethason kan worden voorgeschreven voor een aantal dagen, weken of maanden. De dosering zal langzaam worden afgebouwd. U krijgt een afbouwschema waarmee u de dexamethason geleidelijk vermindert en tenslotte stopt. Door het langzaam afbouwen kan de bijniere de productie van de natuurlijke corticosteroiden overnemen. Ook wordt zo voorkomen dat u onthoudingsverschijnselen krijgt.

Bij langdurig gebruik van dexamethason is soms een lage onderhoudsdosis tussen de 0,75 en 1,5 mg per dag gedurende langere tijd noodzakelijk of wenselijk.

Hoe moet ik het medicijn gebruiken?

Neem dexamethason in met een half glas water vlak voor of tijdens een maaltijd. U heeft dan minder kans op maagklachten. Sommige mensen vinden dat de tabletten een onplezierige bittere smaak hebben. Neem tabletten dan in met een lepel vla of yoghurt. Eventueel kunt u uw arts vragen een recept te schrijven voor gelatinecapsules, die de apotheek voor u kan maken. Een capsule kunt u in zijn geheel inslikken, waarna hij in de maag oplost. Capsules kunnen ook prettig zijn als u erg veel tabletten in één keer moet slikken.

De tabletten zijn verkrijgbaar in twee sterktes: 0,5 mg en 1,5 mg. Tabletten mogen eventueel worden fijngemaakt. Dexamethason is ook verkrijgbaar als injectie. Deze wordt altijd door een arts of verpleegkundige toegediend

Dosis vergeten

De vergeten dosis moet u alsnog zo snel mogelijk innemen. Gebruikt u dexamethason één keer per dag 's ochtends en is het later dan 15.00 uur in de middag? Sla de vergeten dosis dan over. Maak wel de volledige kuur af, dus verleng de kuur met de dag dat u een dosis heeft overgeslagen.

Contact opnemen met arts

Neemt u contact op met uw arts als u koorts of griepachtige verschijnselen heeft, wondjes die niet genezen, pijn bij het plassen en vaker plassen, meer dorst heeft en aanhoudende hoest of pijnlijk mondslijmvlies.

Aandachtspunten

- Stop nooit plotseling met dexamethason
- Zorg dat u voldoende medicijnen op voorraad heeft
- Neem uw medicatielijst (overzicht van alle medicijnen die u gebruikt) bij elk polikliniekbezoek mee. Uw arts heeft dit nodig om te beoordelen of de dexamethason van invloed is op de andere medicijnen die u gebruikt
- Informeer uw huisarts, tandarts, apotheek over uw gebruik van dexamethason

Vragen

Heeft u na het lezen van deze folder nog vragen, dan kunt u contact opnemen met het secretariaat neurologie van maandag tot en met vrijdag, tussen 08.30-17.00 uur op telefoonnummer 0118-425275 (Vlissingen) of 0113-234463 (Goes en Zierikzee). De secretaresse legt uw vraag dan voor aan de arts.